

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

„Възпитателни аспекти на груповите музикално-двигателни дейности при 6-7 годишни деца“,

За присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика)

Автор: Гергана Маринова Минковска

докторант на самостоятелна подготовка

научен ръководител проф. дн Лучия Малинова Ангелова

Гергана Минковска е родена в гр. София през 1975 г. Завършва бакалавърската степен на висшето си образование през 1997 г. в специалност „Начална училищна педагогика“, със специализация „Физическо възпитание“ във ФНПП на СУ „Св. Кл. Охридски“. Тя придобива магистърска степен по специалност „Начална училищна педагогика“, със специализация „Езиково и литературно обучение“ също във ФНПП на СУ „Св. Кл. Охридски“. Гергана Минковска има магистърска степен от 2006 г. и от Учителския факултет на НСА по специалност „Физическо възпитание“, както и следдипломна квалификация „Аеробика, каланетика, стречинг (за инструктори)“ от 2002 г.

От 15.02.2019 г. до 21.12.2020 г. Гергана Минковска е докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Предучилищна и медийна педагогика“ във ФНПП на СУ „Св. Кл. Охридски“, като е отчислена с право на защита и е насочена към такава след обсъждане на труда.

От 1997 г. до 2010 г. Гергана Минковска е работила като учител в 56 СОУ „Проф. Константин Иречек“. От 2000 г. до 2009 г. е хоноруван преподавател по „Аеробика“, „Каланетика“, „Мажоретни танци“ в Департамента по спорт, СУ „Св. Климент Охридски“. В същия период е и хоноруван преподавател по „Аеробика“ към програма “Спорт” във Факултета за базово образование на НБУ. От 2010 г. тя е асистент по „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“ (аеробика), в Департамента по спорт на СУ „Св. Климент Охридски“. Гергана Минковска продължава професионалния си път през 2016 г. като асистент в катедра

„Предучилищна и медийна педагогика“ във ФНПП, сега ФНОИ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Нейните професионални интереси и експертиза се проектират в дисциплините, по които преподава: „Педагогика на физическата култура в предучилищна възраст“; „Дидактика на физическото възпитание и спорта“; „Физическо възпитание в детската градина“; „Ритмика и танци“; „Каланетика и стречинг“; „Аеробика“; „Извънкласна дейност по физическо възпитание“; „Текуща педагогическа практика“; „Хоспитиране“.

Гергана Минковска е създател и треньор в продължение на 15 години на мажоретния отбор на СУ „Св. Климент Охридски“, който през 2011 г. заема престижното второ място на авторитетния международен студентски турнир “EUROMILANO 2011” и печели първата купа за български университет в състезание за мажоретни танци.

Докторантът се отличава със социални умения и компетенции като комуникативност, толерантност и способност за работа в екип, както и с организационни умения и компетенции като креативност, инициативност и координация на дейности.

Настоящата процедура по защита на дисертационния труд съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България, както и Правилниците за неговото прилагане.

Авторефератът успешно отразява в необходимата пълнота и детайлност структурата и съдържанието на дисертацията.

Справката за публикациите на докторанта показва, че са достатъчни като брой (3), самостоятелни са и тематично са свързани с проблематиката на дисертационния труд. В тях се разискват проблемите на възпитанието, образованието и развитието на децата в контекста на физическата култура и спорта.

Дисертационният труд съдържа 194 страници, от които 17 страници приложения. Библиографията включва 156 източника, от които 118 на кирилица, 17 на латиница и 21 интернет сайта. В текста са представени 39 фигури и 6 таблици. Той е структуриран в увод, три глави, изводи и препоръки, използвана литература и приложения.

Темата на дисертационния труд е актуална и насочва към изследване на теоретико-приложните аспекти на проблема за значимостта на груповите музикално-двигателни дейности за стимулиране на двигателната активност и възможностите, които те съдържат за усвояване на морални инстанции от 6-7 годишни деца. Необходимостта от неговото изследване се обосновава в **Увода** на дисертационния труд.

В първа глава „Постановка на проблема“ се представя теоретичен анализ на значими аспекти на проучваната проблематика. Акцентът в него е по посока на представяне на теоретико-изследователски аргументи, доказващи потенциала на музикално-двигателните дейности относно доброто здравословно състояние и физическа дееспособност, устойчивата насоченост към и умения за спортни занимания и реализирането на значими възпитателни цели. Специално внимание се отделя на възпитаването и формирането на тези нравствени и естетически черти и качества на личността на детето, които биха могли да се развият при организираните музикално-двигателни активности. Тези проблеми са разгледани в контекста на възрастовите характеристики и специфики в психичното, личностното и физическото развитие на детето в края на предучилищната възраст.

Фокус в теоретичния анализ е и извеждането на различни видове музикално-двигателни дейности – утринна гимнастика, придвижване с музикален съпровод, музикално-подвижни игри, танци, като едни от основните средства за физическо възпитание на децата, имащи отношение и към други значими цели на възпитателното взаимодействие. Представена е в конкретика възможността чрез прилагане на нетрадиционни за програмата на детската градина музикално-двигателни активности, като мажоретни танци и аеробика, да се осъществява усвояването на основни нравствени и естетически ценности.

Дискутиран е и проблемът, свързан с развитието на основни двигателни умения и качества като сила, бързина, издръжливост, ловкост и др., чрез двигателни дейности с музикален съпровод.

Във втора глава „Цел, задачи, хипотеза, организация и методика на изследването“ се съдържа **програмната ориентация на изследването**, като са представени актуалността на проблематиката и визията за експерименталните параметри на дисертационния труд. Описана е организацията на изследването и разработената методика за неговото осъществяване, където най-съществено място заемат груповите музикално-двигателни дейности, изучаването им в образователните

институции и техните възпитателни аспекти. Основните концептуални и технологични параметри на изследването са адекватни на изследваната проблематика и се изразяват в следното:

- Целта дава **обща насоченост** на изследването към проучване на възможностите на груповите музикално-двигателни дейности, като важно средство за възпитание в детската градина.
- Научното предположение в представената **хипотеза** е свързано с целта на изследването и ориентира към проучване на зависимостта между заниманията с групови музикално-двигателни дейности и изграждането и развитието у децата в предучилищна възраст на редица позитивни личностни качества. Надграждащо е предположението, че изследвайки мнението на различни целеви групи по този проблем, ще се потвърди формулираното предположение, което би подпомогнало професионалистите в сферата на предучилищното образование за постигане на позитивни ефекти по отношение на здравето и личностното развитие на децата.
- Определените конкретни **задачи** отразяват последователността при реализиране на основните дейности, предвидени в дисертационното изследване. Основните от тях са: конструиране и прилагане модел за взаимодействие чрез групови музикално-двигателни дейности с деца на 6-7 годишна възраст в детската градина; провеждане на анкетно проучване сред действащи педагози и студенти от педагогически специалности за влиянието на груповите музикално-двигателни дейности върху изграждането на личността.
- За реализиране на емпиричното изследване е избран **подходящ инструментариум**, адекватен на проучваната проблематика. Използвани са методи като психолого-педагогически експеримент, наблюдение, анкета, статистически методи. Формираната извадка от лица за участие в изследването е коректна като количествени и качествени характеристики.

Трета глава „Анализ на резултатите“ представя анализ на всички етапи от емпиричното изследване на няколко технологични равнища.

В нея се съдържа детайлно описание на модела за възпитателно взаимодействие с 6-7 годишни деца „Танцувай и играй” с участието на студенти от педагогически специалности в групите на детската градина. Анализът на резултатите

от входящото ниво показва, че децата от експерименталните и контролните групи в детската градина като цяло демонстрират активност, известни познания и умения при организиране на двигателни дейности с музикален съпровод в реализирането на педагогическите ситуации.

Анализираните данни имат доказателствена стойност и показват, че след прилагането на експерименталния модел за възпитателно взаимодействие, в който децата получават знания за общочовешки ценности чрез групови музикално-двигателни дейности, той съдейства за формиране на позитивни личностни качества у децата от експерименталните групи. Изследването потвърждава мнението, че непосредственото участие в танцови активности улеснява запомнянето, усвояването и възпроизвеждането на положителни нравствени норми и поведенчески модели.

Показателни са резултатите от анкетните проучвания на мнението на действащи предучилищни педагози в детските градини и на студенти от педагогически специалности, в полза на значимостта на музикално-двигателните за развитието и възпитанието. При действащите предучилищни педагози най-убедителни са данните по отношение на следните основни въпроси, пряко свързани с темата на дисертацията: позитивен възпитателен ефект на музикално-двигателните дейности върху други области от развитието на децата; необходимост от включването на тези дейности в учебната програма на децата и учениците; подпомагащата им функция при обучението по други образователни направления и дисциплини и пр.

При студентите резултатите в сравнителен план (преди и след тяхното обучение по темата), които имат най-съществено значение, са свързани със задълбочаване на познанията им за музикално-двигателните дейности, с разбиране на възпитателния им ефект върху децата, с необходимостта от включването им в учебната програма на децата и учениците, както и с подпомагащата им роля при обучението по други образователни направления и дисциплини. Индикативни са техните отговори и по отношение на професионалното използване на музикално-двигателните игри в детската градина и училището, за които е необходима специализирана подготовка в курса на тяхното обучение.

Потвърждава се формулираната хипотеза на изследването в резултат от статистическия и съдържателния анализ на резултатите. Тук могат да се посочат коректността при представянето на изследователските данни и съотнасянето на получените резултати към основните моменти в изследователската програма – хипотезата, задачите и пр.

Изводите представят в обобщен вид голяма част от постиженията на дисертационния труд, в който основно се установяват закономерни взаимовръзки между усвояването и практикуването на музикално-двигателни дейности (традиционни и иновативни) в условията на педагогическото взаимодействие в детската градина и възпитаването на нравствени и естетически ценности, качества и поведение у децата в края на предучилищния период.

Препоръките в дисертационния труд са адресирани към педагогическите специалисти и авторите на програми и методически материали, ангажирани с планирането и реализирането на музикално-двигателни дейности, включително с иновативен характер. Посланията тук се отнасят до широкото им прилагане във педагогическата практика и използването им, не само за физическото усъвършенстване и укрепване на здравословното състояние, но и за нравственото и естетическо възпитание на децата.

Приемам приносите на дисертацията, формулирани от докторанта. Същевременно на основата на анализирания до тук **постигания** в отделните части на дисертационния труд, синтезирано представям мой вариант на **основни приносни моменти**:

- Представени и анализирани са достатъчно литературни източници, тематично обвързани с дисертационния труд и са интерпретирани значими теоретични аспекти на обсъжданата проблематика. Акцентът в теоретичното проучване е поставен върху проблемите на нравственото и естетическото възпитание в детството и спецификата на груповите музикално-двигателни дейности в контекста на основните възрастови характеристики на децата от предучилищна възраст.
- Приложена е адекватна методика за установяване и оценяване параметрите основно на проучваната зависимост между усвояването и прилагането на музикално-двигателните дейности в детската градина и изграждането и развитието у децата в предучилищна възраст на редица позитивни личностни качества.
- Дисертационният труд представя експериментално доказана нова визия за позитивното влияние на груповите музикално-двигателни дейности върху доброто здравословно състояние и развитието на физически качества и за възпитаване в ценни нравствени и естетически качества на личността.

Въпроси и бележки:

1. Защо според Вас при отговорите на въпросите №9 и №10 от анкетата с действащи педагози, свързани с изучаването на аеробни комплекси и мажоретни танци в детската градина, не малка част от респондентите „не могат да преценят“ тяхната уместност, дори след прилагането на експерименталния модел на възпитателно взаимодействие?
2. Необходимо и възможно ли е според Вас включването на родителите при прилагането на иновативни модели на възпитателно взаимодействие с децата в детската градина? Ако отговорът е „Да“, какви форми и съдържание бихте препоръчали във връзка с проучваната от Вас проблематика?

В заключение, посочените позитивни акценти и приноси моменти ми дават основание да дам изцяло **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд, както и своя положителен вот за него, и да предложа с убеденост на Научното жури да гласува положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика) на **Гергана Маринова Минковска.**

София

10.02.2021 г.

Рецензент:

/проф. д-р Любослава Пенева/